

HYT:n jäsenlehti

HUART Member bulletin

3/2016

Turkin akateemisten tilanne
puhututti | 8

Vierailevana tutkijana kotiyliopistossa | 12

Hyvät johtajat
- millaisia he ovat? | 15

Discussion about international staff's worries

JULKAISIJA:
Helsingin yliopiston
tieteentekijät
/ Forskarföreningen vid
Helsingfors universitet ry
/ The Helsinki University
Association of Researchers
and Teachers (HUART)

PL 53 (Fabianinkatu 28)
00014 Helsingin yliopisto

TIEDOTUSVASTAAVA/
PÄÄTOIMITTAJA:
Mari Siirainen
hyt-tiedotus@helsinki.fi

KIRJOITTAJAT:
Tapani Kaakkuriniemi
Tommi Kokkonen
Tiina Niklander
Anna Sofia Salonen
Mari Siirainen

ULKOASU JA TAITTO:
Antti E. P. Lehtinen

KANNEN KUVA:
Antti E. P. Lehtinen

Tietoa jäseneksi
liittymisestä ja
osoitteenmuutokset:
hyt-toimisto@helsinki.fi

PAINOPIIKKA:
Unigrafia Oy

KOTISIVU:
www.helsinki.fi/jarj/hyt

HYT FACEBOOKISSA:
www.facebook.com/
HelsinginYliopiston-
Tieteentekijat

HYT TWITTERISSÄ:
@HytHuart

ISSN 2343-189X (verkkoversio)
ISSN 2343-1881 (printtiversio)

Sisältö

- 3 - HYTissä tapahtuu
- 4 - Chairman's column
- 6 - Pääluottamusmiehen palsta
- 7 - Turkin yliopistoväki vaikeuksissa
- 10 - Report: HUART @TeaTime vol. 2
- 12 - Vierailevana tutkijana kotiyliopistossa? Apurahatutkijoiden tilakysymys.
- 15 - Hyvä johtajuus

HYTissä tapahtuu

Koonnut: Antti E. P. Lehtinen

HYT:n syyskokous

HYT:n hallituksen erovuorossa olevien jäsenten tilalle valitaan uudet jäsenet yhdistyksen syyskokouksessa keskiviikkona 23.11. Jokaisella yhdistyksen jäsenellä on mahdollisuus lähteä ehdolle hallitukseen ja toisaalta myös mahdollisuus vaikuttaa omien edunvalvojensa valintaan. Lisäksi kokouksessa päätetään HYT:n vuoden 2017 toiminnan suuntaviivoista toimintasuunnitelman vahvistamisen myötä.

Tervetuloa vaikuttamaan! Kokouksutsun löydät tämän lehden takakannesta.

Seminaari yliopistolaisten tekijänoikeuksista

Tieteentekijöiden liitto on mukana järjestämässä seminaaria otsikolla "Tekijänoikeus yliopistojen työsuhteissa" yhdessä Sivistystyönantajien, Professoriliiton ja IPR University Centerin kanssa. Maksuton seminaari järjestetään Hankenilla 28.11.2016 klo. 10.00-15.00.

Tilaisuus on tarkoitettu yliopistojen hallinnossa ja johdossa toimiville, tutkijoille, luottamusmiehille sekä valtionhallinnon ja ammattijärjestöjen edustajille. Seminaarin ohjelmassa on esimerkiksi alustukset tekijänoikeuksista opetusmateriaalien ja opetuksen osalta sekä paneelikeskustelu yliopistojen käytännöistä tekijänoikeusasioissa. Tieteentekijöiden liiton lakimies Mia Weckman on yksi paneelin osallistujista.

Linkki ilmoittautumiseen löytyy HYT:n kotisivuilta.

HYT 50 vuotta 2017

HYT täyttää ensi vuonna 50 vuotta. Pääjuhla vietetään vapun kynnyksellä huhtikuun lopulla. Samassa yhteydessä julkaistaan yhdistyksen historiateos. Lisäksi juhluvuoden aikana on erilaista ohjelmaa yhdistyksen jäsenille - ja kenties jokunen yllätyskin!

Lisäksi Tieteentekijöiden liitto ja muutama muu liiton jäsenjärjestö täyttävät niin ikään ensi vuonna 50. Juhlavuosi näkyy eri tavoin myös Tieteentekijöiden liiton toiminnassa ensi vuonna. HYT tiedottaa kaikesta omasta ja liiton juhluvuoden toiminnasta jäsenilleen sähköpostitse ja sosiaalisessa mediassa.

HELSINGIN YLIOPISTON TIETEENTEKIJÄT RY

Leading marks of academia

The autumn term has started, and many interesting, but also disgusting experiences await us. What is essential in the autumn term of the academic community. I tried to collect a list of them.

1) Reform. The university is actually a marvelous testbed for different, often hopeless, models of reforming the organisation and its practices. Operational structure reform (toimintarakennemuutos) is a "gorgeous" example of attempts to reorganise the ways to do different things. The final report of the working group is to be seen in Flamma since 9th of September, but I'd bet that it is not "final" yet. The idea was to have one faculty per campus. For some time, the centre campus and Viikki should have had two faculties, who knows which is the optimal solution. Within the faculties there should or should not be departments. If not departments, then 'units', just as in the army.

Instead of disciplines, there now will be education programmes. The old men like I remember times 35 years ago, when there was the same idea. After ten years, we returned back to square one, i.e. to the disciplines.

2) Administration. There is good administration, and bad, too. The bad one, which is called bureaucracy, must be weeded off. Unfortunately, no one can indicate what the bad administration is, or who work in it. Or one surely finds some ten, twenty, thirty persons whose work is just to make papers go round. But we must cut more, and last winter the result was perhaps 900.

The good administration is something that we tolerate, when it only has been thoroughly reformed. Here we come to *the operational structure reform*. In this reform, the view concentrates to the upper level of the administration and management. The staff has the feeling that the question is about a top-down imperative model, which does not sound very modern nor sexy. When the structural reforms are not planned from the point of view of researchers, teachers or the other staff, it is very difficult to engage the staff to the implementation of reforms. Moreover, the reforms will not necessarily diminish administration or bureaucracy, but there may appear new levels of hierarchy. Now we have the new administrative structure to serve us, but confusion, not to say mess, is obvious, as very few knows who should decide what and why.

3) Change. Often it is difficult to see a direct connection between contemporary problems, the target and the proposed organisational changes. It seems that change is necessary or even compulsory, but the outcome not. There are goals set for the change, and sometimes they are achieved, sometimes not. If this would happen, then another wave of change is set in the motion. The argumentation why the change is compulsory/necessary/desirable is careless and loose.

4) Hurry. This is an important element in the working community. Great reforms should be planned in due time, and the time span is always too short for any meaningful result. The planning process should be participatory, but it seldom is, because

it would mean wasting of time. Someone says our duty is X, Y and Z, but we only have time, say, three months before the next step must be made.

5) Side effects. The reform plans insist that any proposal of the working group automatically regresses the grievances and does not cause additional problems. The assumption is erroneous. If university administration would function like pharmaceutical industry, the solutions and their side effects should be tested, and tested more than once or twice. Another issue that distorts the decision-making is that no attention is paid to the influence of the changes to the practical action. The time span of the reforms is slow: it will take years before even a successful structural reform will serve the practical action.

Work load. Regularly, there are besserwissers who in the media say or write that universities are ineffective and the employees are lazy. But the greatest losers of the university law reform are the employees. Inevitably, when the number of the supporting staff has been cut and their duties remixed, the level of research and teaching suffer. More time has to be used for the administrative issues. At least in the beginning, the work load feels heavier than before. What can we do to make it easier? Hope.

Management. The academia has too much management, and too little leadership. In the past six-seven years, we have had no far-sighted leaders who could have said what to do. Managers are those who implement what leaders would have ordered to do.

Community spirit. Forget it. The university is no community. It is a composition of individuals who must compete with their workmates.

Evaluation. Whatever we do, evaluation is nec-

essary. In this spirit, the Ministry of Education, Cultural Policy, Youth and Sport Policy And So Forth published in September an evaluation report of the effects of the university law reform in 2009/2010. It told that the perception differences between the leadership and staff have culminated. Surprise!

Further it told that there are antagonistic opinions of the role of the university collegium: should it be a counter force to the University Board? Should it have more power? Then, we are told that bureaucracy in steering the universities has diminished, but respectively there are more and larger issues that must be reported to the Ministry. Finally, the employees experience that the university law reform of 2009 has had a negative impact to their well-being at work. – What might be the next evaluation?

Profiling. The Ministry demands universities to eliminate disciplines that are not essential in their profiles. The disciplines may be strange language that are spoken in Asia, or they may be languages in general, just as in the University of Vaasa. Some universities consider to close entire faculties.

Less universities. See the previous point. Wise economists tell us that there are too many universities in Finland. Less would be enough. Very probably the University of Helsinki will not be closed, but this may be the fate of some smaller universities. Is this the right way to make Finland great again, if you allow me to quote the slogan of Ronald Reagan and contemporary republicans in the U.S.? The wise economists also tell that the universities should only concentrate to subjects that are useful for our export industries.

Here we are today. The purpose of education is no more civilization. But let us not lose heart now, we are the force that keeps the academia alive!

Pääluottamusmiehen palsta

Tiina Niklander

Toivottavasti kesäloma oli riittävän pitkä, jotta ehdimme itse kukin toipua viime lukuvuoden mylläyksistä. Kaikki joudumme lähtemään tähän lukuvuoteen hyvin erilaisissa tunnelmissa kuin viime vuonna. Joku menetti työpaikkansa ja suuntaa nyt uuteen yliopistoyhteisön ulkopuolella. Joku menetti hyvän työyhteistön ja rakentaa nyt uutta osana yliopistopalveluja. Joku menetti hyvän työtoverin, vaikka oma työpaikka yliopistolla säilyikin. Menetyksen sureminen ja haikeus muutostilanteessa on täysin hyväksyttyä, vaikka samalla täytyykin kääntää katsetta tulevaan ja miettiä, millainen yliopistomme jatkossa on.

Yliopistopalvelut on vielä voimakkaassa mylleryksessä. Virallisesti organisaatio aloitti toukokuussa, mutta osa työntekijöistä tasapainoilee edelleen uusien ja vanhojen tehtävien välimaastossa. Työtä on paljon, tekijöitä vähän ja työtilatkin selviävät osittain vasta tämän syksyn aikana. Näistä ongelmista olemme saaneet lukea Helsingin Sanomistakin. Toivottavasti yliopistopalveluiden toiminta muotoutuu toimivaksi mahdollisimman pian siten, että organisaatioon kuuluva henkilöstö ei uuvu työtaakkansa alla. Muistakaa pitää huolta työtuntisaldoistanne. Jos työtä on liikaa, niin neuvotelkaa ylityösopimus. Joustaminen

jatkuvasti saldokertymän kautta ei ole järkevää. Jos on paljon plussaldoa, niin silloin täytyy työkuormasta huolimatta malttaa tehdä myös lyhyempiä työpäiviä ja näin vähentää kertymää.

Opetus- ja tutkimushenkilöstön osalta myllerukset ovat vasta edessä. Uuden koulutusohjelmat aloittavat syksyllä 2017, joten tänä vuonna olemassa olevan opetuksen ohessa pitää vielä jaksaa suunnitella uusien koulutusohjelmien toimintaa ja opetusta järkeväksi. Yliopiston organisaatorakennetta miettinyt toimintarakenneryhmä jätti esityksensä syyskuun alkupuolella, ja hallitus tekee päätöksen yliopiston uudesta toimintarakenteesta lokakuun kokouksessaan.

Laboratoriohenkilöstökin kokee oman rakennemuutoksensa uusien laboratoriopoolien myötä. Mitä ne aidosti tarkoittavat työtehtävien tai sijoittumisen osalta yksittäiselle työntekijälle, jää vielä nähtäväksi tulevaisuudessa. Tila- ja kiinteistöpalvelujen osalta selvitys yhtiöittämisestä on edelleen tekeillä. Yliopiston hallitus päättää asiasta vasta joulukuussa.

Kaikista näistä muutoksista huolimatta toivon, että jokainen meistä suhtautuu uuteen alkavaan lukuvuoteen kuitenkin yhtä innostuneesti kuin aiempinakin vuosina.

Turkin yliopistoväki vaikeuksissa

Suomalaista akateemista yhteisöä on syytelty siitä, että Turkin yliopistojen vaikeasta tilanteesta on vaiettu. Näin ei tehty ainaakaan 25.8., jolloin Porthaniassa pidettiin tilaisuus otsikolla Academic Freedom and Turkish Turmoil.

Teksti: Tommi Kokkonen ja Mari Siirinen

Kuvat: Tommi Kokkonen

Helsingin yliopiston kansleri Thomas Wilhelmsson pitämässä tilaisuuden avauspuheenvuoroa.

Tilaisuutta kunnioitti läsnäolollaan myös kansleri **Thomas Wilhelmsson**, joka avauspuheenvuorossaan korosti sitä, kuinka yliopistoissa aina etsitään totuutta ja uutta tietoa ja kuinka tämä edellyttää ajatuksen- ja sananvapautta. Hän peräänkuulutti myös solidaarisuutta turkkilaisia kollegoitamme kohtaan ja muistutti, että vastoin esimerkiksi *Hel-singin Sanomien* uutisointia, Suomen yliopistoyhteisö ei ole ollut hiljaa Turkin tilanteesta. Esimerkiksi Suomen yliopistojen järjestö UNIFI on tuominnut Turkissa tapahtuneet 1577 dekaanin irtisanomiset ja 15000 opetuslalla toimivan hyllytykset. Wilhelmsson myös muistutti verkostoista, kuten Scholars at Risk, jotka tekevät työtä vainottujen yliopistolaisten puolesta.

Turkin tilanteesta puhuivat professorit **Umut Özkirimli** Lundin yliopistosta ja **Mahmut Mutman** Tampereen yliopistosta sekä Ulkopoliittisen instituutin tutkija **Toni Alaranta**.

Professori Özkirimli kävi läpi Turkin viimeaikaisia tapahtumia ja niiden taustoja. Vuosina 1999–2011 Turkissa oli käynnissä eurooppalaistumisprojekti, jotta ovet EU:hun avautuisivat: listalle otettiin mm. kahdeksan uudistuspaketia.

Sitten iski talouskriisi, mikä johti suureen muutokseen politiikassa 2011–13. Tuli Gezi-mielenosoitus toukokuussa 2013 ja kurdien rauhanprosessi pysähtyi. Jouluna 2013 oli korruptioskandaa, joka johti puhdistuksiin oikeuslaitoksessa, mediassa jne. ja lopulta vallankaappausyritys heinäkuussa 2016.

Vaikka Özkirimli korosti sitä, että vallankaappauksesta, sen syistä ja syyllisistä ei voida sanoa juuri mitään varmaa, hän esitti omat spekulationsa. Hän muun muassa kummeksui vallankaappausyrityksen puolivillaista toetutusta ja arveli, että eri ryhmistä osa jänisti viime hetkellä niin, että kaappaus jäi puolinäiseksi. Kaappausyrityksen johdosta yli 40000 valtion virkamiestä pidätettiin ja 75 000 passia peruutettiin. 4262 valtion organisaatiota on suljettu (suurin osa näistä kouluja).

Ulkopoliittisen instituutin tutkija Toni Alaranta lähti liikkeelle kauempaa historiasta, noin 90 vuoden takaa **Mustafa Kemal Atatürkin** ajoista. Alaranta jakoi Turkin viime vuosikymmenten historian kolmeen kauteen. Ensimmäinen oli Kemal-kausi 1923–1950, jolloin presidentti Kemal eurooppalais-

ti Turkia kovalla kädellä. Kansaa pyrittiin ”valistamaan” ja karsimaan vanhoja ja rakenteita julkamalla ja ihmisistä piittaamattomalla tavalla. Toimintatapaa kritisoitiinkin, mutta kritiikki vaimennettiin. Tieteet olivat tiukasti omissa karsinoissaan ja julistivat ylpään nationalistisesti esimerkiksi vaikkapa, että turkin kieli olisi kaikkien kielten äiti. Länsimaissa tätä Turkin kehitystä ihailtiin ja Kemal ylistettiin.

Toisessa vaiheessa 1950-luvulta alkaen siirryttiin monipuoluejärjestelmään. Vallassa oli konservatiivinen keskusta-oikeistolaisuus. Akateeminen maailma oli eri näkemysten taistelukenttänä. Kolmas vaihe oli siirtyminen 2010-luvulla EU:n vaatimiin uudistuksiin ja maltillinen islam -projektiin. Tämä hyvä kehitys on kuitenkin vaihtunut aikamoiseen kaaokseen ja mielivaltaan.

Mahmut Mutman käsitteli Özkirimlin tapaan AKP:n käännöstä reformistisesta autoritäärisestä puolueeksi. AKP teki laajoja taloudellisia uudistuksia, jotka osaltaan aiheuttivat Turkin jakautumista muun muassa tuloerojen kasvun muodossa. AKP:n onnistui kuitenkin säilyttää vankka kannatus myös työväestön keskuudessa vetoamalla perinteisiin, is-

lamilaisiin arvoihin. Mutman korosti kuitenkin, että AKP:n populistinen islamismi vieraannutti osan kansasta ja taloudellista kehitystä seurasivat yhteiskunnan liberalisointivaatimukset. Nämä kulminoituivat Gezin kannanousuun ja kurdien rauhanprosessiin.

Esitelmissä ei juurikaan keskitytty Turkin yliopistojen tilanteeseen vaan käsiteltiin

Turkin tilannetta yleisellä tasolla ja niitä historiallisia kehityskulkuja, jotka ovat osaltaan vaikuttaneet nykyisen tilanteen syntymiseen. Eräitä keskeisiä teemoja näyttivät olevat Turkin kansan jakautuneisuus AKP:n kannattajiin ja muihin sekä AKP:n politiikan muuttuminen autoritääriseksi.

Seminaarin toisen osan paneelikeskustelussa yliopistojen tilannetta käsiteltiin laajemmin. Muun muassa gülenisteihin kohdistuvia puhdistuksia kutsuttiin keskustelussa jopa noitavainoiksi sekä verrattiin tilannetta **McCarthy**n ajan Yhdysvaltoihin, jossa kommunistit joutuivat ankaran poliittisen repression kohteeksi. Turkin yliopistoissa kollegat saattavat jopa vakoilla toisiaan toisinajattelijoiden paljastamiseksi ja irtisanotut korvataan AKP:n kannattajilla. Tilanteen

Yleisö osallistui seminaarin paneelikeskusteluun.

taustalla vaikuttaa edellä mainittu yhteiskunnan polarisoituminen ja AKP:n muuttunut politiikka.

Sen lisäksi, että toimet vaikuttavat suoranaisilta ihmisoikeusrikkomuksilta, niillä voi olla monenlaisia vaikutuksia Turkin akateemiseen maailmaan. Keskustelussa spekuloitiin, että Turkin tutkimuksen taso voi laskea, jos ja kun toisinajattelevia päteviä tutkijoita irtisanotaan ja tietyn aseman saavuttamiseksi AKP:n kannatus on tärkein kriteeri. Tutkimus voi myös yksipuolistua niin, että vain oikeanlaiset tulkinnot esimerkiksi poliittis-historiallisesta tilanteesta sallitaan. Tämä johtaa siihen, että monipuolista tutkimusta Turkista tullaan tuottamaan vain Turkin ulkopuolella, mikä on ongelmallista.

Erääksi keskustelun aiheeksi nousi tietysti myös se, mitä voimme tehdä Turkin tiedemaailman hyväksi. Konkreettisia ja yksinkertaisia keinoja ovat

tiedon levittäminen ja yhteyden pitäminen turkkilaisiin tieteenekijöihin. Myös erilaisten verkostojen kautta voi osoittaa tukeaan ja antaa taloudellista tukea, kuten alussa mainitun Scholars at Risk -verkoston kautta. Lisää keinoja voi lukea osoitteesta:

<http://blog.apaonline.org/2016/08/04/seven-ways-you-can-support-academics-in-turkey/>

”

Turkin yliopistoissa kollegat saattavat jopa vakoilla toisiaan toisinajattelijoiden paljastamiseksi

Tea & Talk

About International Issues

Text and pictures: Tommi Kokkonen

HUART organized a second @TeaTime event on 15th of September. The first such event occurred earlier this year on 17th of February. These events are targeted to new and potential members of HUART and especially international staff to share information about working in Finland and offer a possibility for networking.

Again, some twenty people, from all campuses, gathered in the Kaisa-library's 7th floor meeting

room for discussion and refreshments. Chairperson **Tapani Kaakkuriniemi**, vice-chairperson **Linda Hart** and chief shop steward **Tiina Niklander** represented HUART and offered their expert opinions to the questions, which were gathered beforehand from the participants.

With huge layoffs happening earlier this year, it was no wonder that the main point of the discussion was unemployment. As many of the participants were newcomers, Tiina Niklander shared some basic

information about unemployment benefits.

One advantage in being a member of a union such as HUART is that in the case of unemployment, members are entitled to earnings-related unemployment allowance, which is substantially higher than the basic allowance paid by KELA. There are some conditions, though. While being a member of an unemployment fund, one must be employed for at least 26 weeks during 28 months preceeding the day on which you register as unemployed job seeker (which one must do in order to get the allowance!). The range of other conditions and information can and should be checked for example at www.opetk.fi/en.

An important quirk in these rules was emphasized by Tiina: if you change your union or unemployment fund membership you have to join a new fund within one month from the resignation from your previous one or you will be considered as a new member and need to start to collect the 26 weeks duration again. Missing by one day is too much.

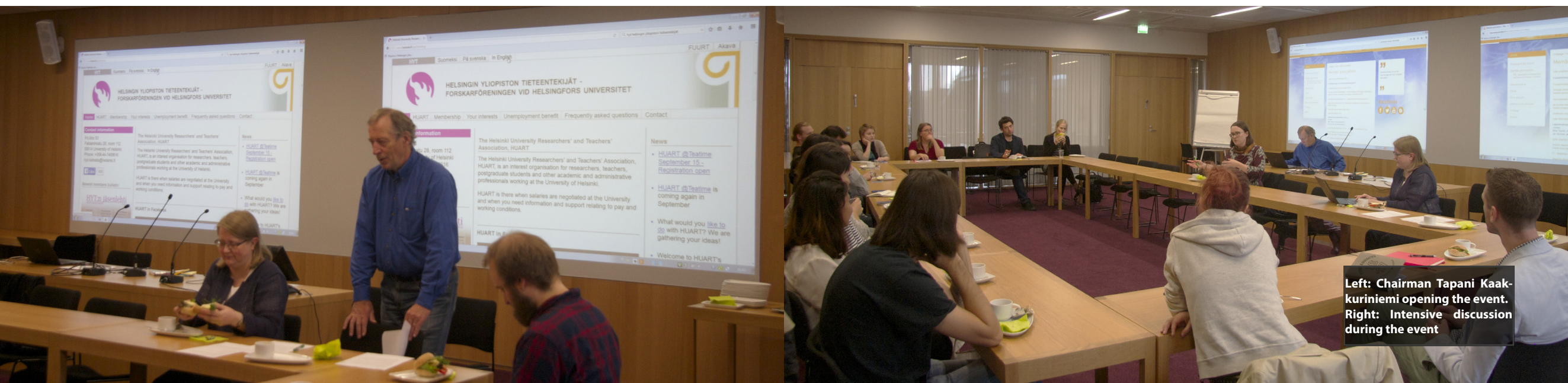
For grant-funded researchers the situation is trickier. Typically, grant funded researchers have no work contract with the University. As a result, a grant-funded researcher cannot join an unemploy-

ment fund (as one is required to have a work contract in order to join) but has to join the Farmer's Social Insurance Institution (MELA, www.mela.fi). If one is a member of the unemployment fund when the grant funded period starts, one does not have to (and should not!) resign, however. Also, the period one has worked under a grant is not counted in to the 26 weeks employment condition that one has to fulfil in order to get unemployment benefits.

As in February's @TeaTime event, internationalization issues came under discussion. In February, some wondered whether UH's internationalization policies are mere lip service. This time, many complained that, for example, many official department memos, material and information are only in Finnish or Swedish and not in English.

Also, department meeting may be held in Finnish thus effectively excluding international workers. While it is true that Finnish and Swedish are the official administrative languages at UH, we also have many international workers. And to be sure, many departments and units are very adamant in using English, for example, in the meetings if there's even one non-Finnish participant.

Many complained that, for example, many official department memos, material and information are only in Finnish or Swedish and not in English.

Left: Chairman Tapani Kaakkuriniemi opening the event. Right: Intensive discussion during the event

Vierailevana tutkijana kotiyliopistossa?

Epätasa-arvo ja epävarmuus apurahatutkijoiden työtilakysymyksessä jatkuvat.

Teksti: Anna Sofia Salonen

H

HYT-LEHTI KIRJOITTI VIIME VUODEN KEVÄÄN numerossa 3/2015 yliopiston eri kampusten ja tiedekuntien vaihtelevista käytännöistä apurahatutkijoiden työtilakorvauksissa. Taustalla oli rehtorin päätös (22/2015) henkilökohtaisen apurahan saajilta perittävistä korvauksista koskien tieteenalan tavantasaista tutkimusedellytyksiä. Selvitimme apurahatutkijoiden tilakysymyksen tilannetta keskustakampuksella vuosi rehtorin päätöksen jälkeen.

Rehtorin työtilakorvauksia koskevan päätöksen liitteeseen on linjattu yleisiä periaatteita koskien apurahalla työskentelyä Helsingin yliopistossa. Linja-

uksissa korostetaan, ettei apurahan saaminen sinällään muodosta suhdetta yliopistoon, vaan yliopiston tiloissa apurahalla tutkimustyötä tekevän oikeuksista ja velvollisuuksista on sovittava erikseen. Apurahatutkijan sopimuksessa tutkijalle taataan työskentelyedellytykset, joilla tarkoitetaan yliopiston linjauksen mukaan ”asianmukaisia työ- ja laboratoriotiloja, tietoliikenne-, posti-, tulostus- sekä kirjasto- ja tietopalveluja”. Työpisteet voivat olla yhteiskäyttöisiä tai yksikköjen yhteisiä.

Sopimuksen tehnyt apurahatutkija voi hyödyntää yksikön ja yliopiston hallintopalveluja ja saa mahdol-

Apurahatutkijan työpiste keskustakampuksella.
Kuva: Antti E. P. Lehtinen

Tuotenimi Prodnam	1 km St	Yks Enh	a-hinta a-pris	Alv-% Moms-%	Ale-% Rea-%
Vierailevan tutkijan tilakorvaus Tilakorvaus ajalta 1.1.-30.6.2016, 6 kk á	1	KPL	799.98		133,33 euroa/kk.

lisuuden osallistua henkilöstökoulutukseen, mikäli tilaa riittää. Lisäksi apurahatutkija on vaalioikeutettu, mikäli hän yliopiston kanssa tehdyn sopimuksen perusteella harjoittaa päätoimisesti tutkimustyötä yliopistossa vähintään kuuden kuukauden ajan.

Sen sijaan sopimus ei tarkoita vuokrasopimuksen syntymistä tai työsuhdetta, eikä siten oikeutta esimerkiksi työterveyshuollon käyttöön. Vastapainoksi henkilökohtaisen apurahan saajilta peritään rehtorin päätöksen mukaan työtilamaksua 1600 euroa vuodessa (tai 133,33 e/kk). Lisäksi apurahatutkija sitoutuu merkitsemään julkaisunsa tutkimustietojärjestelmään ja ilmoittamaan Helsingin yliopiston kotiyliopistonaan tieteellisissä yhteyksissä.

Yliopiston linjauksen mukaan yksiköt voivat harkintansa mukaan poikkeuksellisesti luovuttaa työskentelytilat apurahatutkijan käyttöön myös korvauksetta. Huomattava määrä yliopiston yksiköistä näyttää käyttävän tätä harkintaa: Rehtorin päätöksen mukaista korvausta perivät ainostaan jotkin keskustakampuksen yksiköistä. Intranetsivuillaan työtilamaksuja ilmoittavat perivänsä teologinen tiedekunta sekä jotkin humanistisen tiedekunnan laitoksista. Oikeustieteellinen tiedekunta on rajannut työhuonekorvauksen ulkopuolelle sellaiset väitöskirjaa apurahalla tekevät tutkijat, joiden apurahaan ei sisälly erillistä tilakustannuksia varten tarkoitettua osuutta. Valtiotieteellinen tiedekunta on

syyskuussa tehnyt päätöksen, jonka mukaan työhuonesopimuksia tehneiltä apurahatutkijoilta ei peritä tilakustannuksia vuosien 2016-2020 välisenä aikana.

Humanistis-yhteiskuntatieteellisen tutkijakoulun (HYMY) johtoryhmän tohtorikoulutettavien edustaja **Heidi Zitting** välitti HYT:n lehdelle tunnelmia keskustakampuksen apurahalla työskentelevien tohtorikoulutettavien keskuudesta. Hänen mukaansa työtilakysymys näyttäytyy apurahatutkijoille tärkeänä niin taloudellisesta kuin yhteisöllisestäkin näkökulmasta.

Eivätkö suoritettu jatkotutkinto tai julkaisut ole riittävä korvaus työpisteestä?

Tilamaksu tekee suuren loven sellaisen tutkijan tuloihin, jonka apurahaan ei kuulu erillistä tilakustannuksia varten tarkoitettua osuutta. Tilannetta vaikeuttaa edelleen se, että yliopiston vähennettyä leikkausten seurauksena tuntiopetusta, saattaa apurahalla työskentelevältä jäädä yhtä aikaa lisääntyvien maksujen kanssa tärkeä lisätienesti saamatta. Vaikka tuntiopetusta ja tilakäytäntöjä

tulee tarkastella erillisinä kysymyksinään, on huomionarvoista, että käytännössä näiden yhteisvaikutus voi tarkoittaa jopa tuhansien eurojen laskua apurahatutkijan käytettävissä oleviin vuotuisiin tuloihin.

Apurahan turvin yliopistolle työtä tekevän tutkijan näkökulmasta maksu näyttäytyy kohtuuttomana myös annetun työpanoksen näkökulmasta. Eivätkö suoritettu jatkotutkinto tai julkaisut ole riittävä kor-

Tuotenimi Prodnam	1 km St	Yks Enh	a-hinta a-pris	Alv-% Moms-%	Ale-% Rea-%
Vierailevan tutkijan tilakorvaus Tilakorvaus ajalta 1.1.-30.6.2016, 6 kk á	1	KPL	799.98		133,33 euroa/kk.

Tuotenimi Prodnam	1 km St	Yks Enh	a-hinta a-pris	Alv-% Moms-%	Ale-% Rea-%
Vierailevan tutkijan tilakorvaus Tilakorvaus ajalta 1.1.-30.6.2016, 6 kk á	1	KPL	799.98		133,33 euroa/kk.

vaus työpisteestä? 1600 euron vuotuinen maksu on kovin symbolinen lisä yksikölle, mutta tavattoman konkreettinen lovi tutkijan budjetissa.

Apurahatutkijan näkökulmasta merkitystä on myös sillä, mitä mahdollisen tilamaksun vastineeksi saa. Yksikköjen välillä ja sisällä saattaa olla eroja siinä, missä tarjottu työskentelytila sijaitsee ja mitä välineitä tilassa on. Onko apurahatutkija esimerkiksi samassa tilassa oppiaineen muiden tutkijoiden kanssa, vai sijoitettuna näistä erilleen?

Tohtoriohjelmien edustajien keskusteluissa on korostettu, että tilat ovat nuorille tutkijoille tärkein yhteisöön integroitumisen väline. Vaikka yksiköille työtilakysymykset näyttävät olevan ennen kaikkea taloudellinen ja resurssikysymys, tulevat ne apurahatutkijoiden työskentelyedellytysten jakamisesta päättäessään määritelleeksi samalla yliopiston yhteisöllisiä rajoja.

Yksi näkökulma on sekin, tunnustetaanko ja tunnustetaanko apurahatutkijoiden asema ja siihen liittyvät haasteet yhteisön sisällä, ja onko aiheesta mahdollista keskustella yhteisillä foorumeilla.

Yhteisöön kuulumisen problematiikka konkretisoituu kirjallisessa työtilasopimuksessa, joka on nimetty ”vierailevan tutkijan sopimukseksi”. On sananmukaisesti vieraannuttavaa allekirjoittaa sopimus vierailevan tutkijan statuksella työskentelemisestä oman kotiyliopiston kanssa, samalla kun yliopisto velvoittaa ilmoittamaan Helsingin yliopiston kotiyliopistonaan tieteellisissä yhteyksissä.

Rehtorin päätöksen oli tarkoitus selkeyttää ja yhtenäistää käytänteitä, mutta tämä tarkoitus ei näytä toteutuneen. Tilakorvaukset koskevat lähinnä joita-

kin keskustakampuksen apurahatutkijoita, ja kampuksen sisälläkin yksiköillä näyttää olevan erilaisia periaatteita tilojen myöntämisen ja maksukäytäntöiden suhteen.

Helsingin yliopiston kanta on, että apurahoja myöntävien tahojen olisi ensisijaisesti syytä kohdentaa apurahoihin tarkoitettu rahoitus yliopiston kautta siten, että rahoitus voitaisiin käyttää tutkimushenkilöstön palkkaamiseen. Yliopisto näkee tämän keinona saattaa kaikki yliopistossa tutkimustyötä tekevät samanlaiseen asemaan. Tätä sinänsä kannatettavaa tavoitetta odottaessa maksavat jotkut tutkijoista työskentelyedellytyksensä ruokarahastaan.

Juuri nyt tilapalettia monimutkaistaa koko yliopiston muutoksenalainen tilanne. Irtisanomisten ja työsuhteiden päättymisten myötä tiloja on tällä hetkellä tyhjiään. Toisaalta yliopiston uuden palveluorganisaation järjestäytyminen on kesken, mikä tulee vaikuttamaan tilaratkaisuihin. Lisäksi yliopiston tavoitteena on vähentää tiloja taloudellisista syistä. Esimerkiksi valtiotieteellinen tiedekunta ei järjestänyt keväällä tilahakua vedoten niukeneviin tilaresursseihin ja tekeillä olevaan kampukselliseen tilasuunnitelmaan.

Tila- ja kiinteistökeskuksen mukaan keskustakampuksella on käynnissä kaikkia tiedekuntia koskevia tilajärjestelyjä. Näissä yhteyksissä pohditaan myös apurahatutkijoiden tilakysymystä. HYMY kaa vailee yhteistä, avointa klubitilaa tohtoriohjelmien sa kuuluville tohtorikoulutettaville. Kullakin taholla suunnitelmat ovat kuitenkin vielä kesken ja epävarmuus apurahalla työskentelevien yliopistolaisten tilakysymyksessä jatkuu.

Takasisäkansi: **Stepan Gagarin**

Hyvä johtaja

Viime aikoina olen tullut miettineeksi, millainen on hyvä johtaja. Huonoja johtajia on tullut vastaan useita, samoin johtamishaluttomia johtajia, jotka on ilmeisesti laitettu johtamaan, kun ovat vähiten panneet vastaan.

Maaliskuussa 2016 Kansalliskirjaston johtaja, yliopistonhoitaja **Kai Ekholm** kritisoi johtamansa laitoksen rahoituksen leikkaussuunnitelmia. Hänen mielestään nykyaikaiselta puuttuu sivistyksen ja kulttuuriperinnön merkityksen taju, ja valtiovallan pitäisi osoittaa edes jonkinlaista ymmärrystä kulttuuriperinnöstä. ”Entisaikaan poliitikot olivat sivistyneempiä. Nyt eletään aivan eri arvomaailmassa”, Ekholm sanoo.

Hänen mielestään Kansalliskirjaston budjettiin ei voi koskea, koska kirjasto on määritelty kansalliseksi muistiorganisaatioksi ja sillä on perustuslain suojat.

Yliopiston johto päätti, että Kansalliskirjastolta vähennetään noin 50 työntekijää, joista puolet irtisanomalla. Ekholm uhmasi yliopiston päätöstä ja sanoi, että irtisanomiset olisivat perustuslain vastaisia. Tämän piti tapahtua jorkeenkin samaan aikaan, kun Engelin piirtämä kirjastorakennus valmistui peruskorjauksesta.

”Minä kieltäydyn toteuttamasta niitä [=irtisanomisia]. Katsotaan sitten, mitä minulle tapahtuu”, Ekholm sanoi ykskantaan.

Tiukka vastarinta tehosi: yliopisto löysi lisärahaa, mutta toki asiassa vaikutti myös se, että Perustuslakiblogissa julkisoikeuden apulaisprofessori **Pauli Rautiainen** kirjoitti, että ”Kansalliskirjastoa koskevat irtisanomiset saattavat rikkoa perustuslakia. Perustuslain 20§:n mukaan vastuu kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille.”

SAK:laisen JHL:n *Motiivi*-lehdessä (n:o 8/2016) haastatellaan Museoviraston pääjohtajaa **Juhani Kostetia**, jolla on takana kahdet irtisanomisiin johtaneet YT-neuvottelut. Hän sanoo, että kolmansia hän ei aio enää käydä.

Jutun mukaan Museoviraston henkilökunnan määrä on pienentynyt taannoisen näivetysohjelman (tuo on Gagarinin termi, **Vanhasen** hallitus puhui tuottavuusohjelmasta) vaikutuksesta niin, että sieltä lähti noin 20 virkaa. Vuonna 2011 **Kataisen** hallitus leikkasi viraston rahoituksesta kolme miljoonaa euroa, jonka seurauksena henkilöstö pieneni noin 60:lla. Irtisanottuja oli liki 20. Vuosi sitten käytiin toiset YT-neuvottelut, joiden tuloksena 29 henkilöä irtisanottiin.

Kahdeksan vuotta sitten Museoviraston palveluksessa oli noin 372 henkilöä. Tähän päivään mennessä henkilöstö on vähentynyt 43 prosenttia, eli 160 on joutunut lähtemään. Nyt Museoviraston henkilöstön määrä on noin 212 henkeä.

Pääjohtaja Kostet sanoo, ettei hän suostu käymään enää yksikään YT-neuvotteluja, jotka johtuvat rahoituksen vähentymisestä ja tarkoittavat toiminnan supistamista ja ihmisten irtisanomista. Hänen henkilökohtainen eläkeikänsä on täynnä, eli hän voisi halutessaan lähteä vaikka heti, mutta hän on motivoitunut jatkamaan toisen viisivuotiskautensa loppuun, jos hänen ehtonsa täytetään.

*

Niin. Millainen on hyvä johtaja? Tiivistäisin sen näin: hänellä on näkemys ja hän on lojaali alaisilleen.

Tuotenimi Prodnam	1 km St	Yks Enh	a-hinta a-pris	Alv-% Moms-%	Ale-% Rea-%
Vierailevan tutkijan tilakorvaus Tilakorvaus ajalta 1.1.-30.6.2016, 6 kk á	1	KPL	799.98		133,33 euroa/kk.

Palautusosoite:
Helsingin yliopiston tieteenekijät
PL 53 (Fabianinkatu 28)
00014 Helsingin yliopisto

Syyskokouskutsu

Helsingin yliopiston tieteenekijät ry:n sääntömääräinen syyskokous
pidetään keskiviikkona 23.11.2016 kello 17.00 Café Köketissä.

Inbjudan till HYTs stadgeenliga höstmöte onsdag 23.11. kl 17 i Café Köket.

Invitation to the regular autumn meeting of the HUART on 23rd November at 5 p.m. in Café Köket.

Osoite/Adress/Address: Aleksanterinkatu 28 / Unioninkatu 27, 00170 Helsinki

<http://www.cafekoket.fi/>

Ohjelma

17:00 Esitelmä (aiheena open access) & keskustelu

17:45 kokous

19:00 ruokailu

21:00 tilaisuus päättyy

Syyskokouksen esityslista:

1. Kokouksen avaus
2. Valitaan kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri
3. Valitaan pöytäkirjantarkastajat ja ääntenlaskijat
4. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
5. Hyväksytään kokouksen työjärjestys
6. Hyväksytään toimintasuunnitelma vuodelle 2017
7. Hyväksytään talousarvio vuodelle 2017 ja päätetään jäsenmaksujen suuruudesta ja kantotavasta
8. Valitaan hallituksen puheenjohtaja vuosille 2017–2018
9. Valitaan hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle ja näille henkilökohtaiset varajäsenet
10. Valitaan kaksi tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa
11. Valitaan yhdistyksen edustajat (25 henkeä) ja heille tarpeellinen määrä varajäseniä Tieteenekijöiden liitto – Forskarförbundet ry:n seuraavan vuoden kokouksiin
12. Päätetään muista kokouskutsussa mainituista asioista
13. Kokouksen päättäminen

Kaikki HYT:n jäsenet ovat tervetulleita mukaan keskustelemaan ja päättämään ensi vuoden toiminnasta.

Tarjoilujen vuoksi ilmoittautuminen HYT:n internetsivuilla olevan linkin kautta viimeistään tiistaina 15.11.2016. Internetsivuille päivitetään lisäksi tarkempaa tietoa esitelmästä.

TERVETULOA!

